

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/208/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7112223319
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7112223319.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a sudkýň JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Zuzany Stolárovej, v spore žalobcu L. F., R., L. XXX/XX, zast. JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, Michalovce, Námestie osloboditeľov 10 proti žalovanej Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, Bratislava, Štúrova 2, IČO: 00 166 481, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, o odvolaní žalovanej proti rozsudku 24C/243/2012-219 z 5.2.2015 Okresného súdu Košice I

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I., ktorým súd rozhodol o úroku z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 10.2.2012 do zaplatenia zo sumy 15 000 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti príslušenstva mení tak, že žalobu zamietá.
- II. Žalobcovi priznáva proti žalovanej náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu.
- III. Stranám sporu trov dovolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej len súd) rozsudkom rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 100 000,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5% ročne od 10.2.2012 do zaplatenia v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok), konanie v časti o zaplatenie 663,87 eur spolu s príslušenstvom zastavil (druhý výrok) a žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania proti žalovanému vo výške 6 541,48 eura, ktorú žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi k rukám právneho zástupcu JUDr. Juraja Kusa, advokáta, v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (tretí výrok).

2.1. Rozsudok okresného súdu bol napadnutý odvolaním a Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 24.5.2016 sp.zn. 5Co/384/2015 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

2.2. Voči tomuto rozsudku podala dovolanie žalovaná a najvyšší súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach 5Co/384/2015 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

2.3. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí poukázal a citoval z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 4Cdo/177/2005, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 13/2019.

2.4. Po zrušení rozhodnutia krajského súdu najvyšším súdom uznesením 7Cdo/100/2017 zo 17.10.2018 Krajský súd v Košiciach rozhodol rozsudkom 5Co/78/2019 tak, že potvrdil rozsudok v časti výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené do sumy 15 000 eur, ktoré je povinná zaplatiť žalovaná žalobcovi v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti zmenil rozsudok tak, že žalobu zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2.5. Voči tomuto rozsudku podala dovolanie žalovaná a Najvyšší súd SR v konaní 8Cdo/191/2020 uznesením rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 22.10.2019 sp.zn. 5Co/78/2019 vo výrokovej časti,

ktorou súd v prevyšujúcej časti ohľadne úroku z omeškania vo výške 9,5% ročne zo sumy 15 000 eur od 10.2.2012 až do zaplatenia zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu v tejto časti zamietol a vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti dovolanie žalobcu odmietol.

2.6. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu v časti týkajúcej sa priznanej nemajetkovej ujmy.

2.7. Vo vzťahu k úroku z omeškania žalovanej dovolací súd poukázal na otázku, ktorá bola riešená v rozhodnutiach 4Cdo/257/2019 a 7Cdo/243/2019, pričom z rozhodnutia NS SR sp.zn. 4Cdo/257/2019 je zrejmé, že nárok žalobcu podľa § 17 ods.2 a 4 z. č. 514/2003 Z.z. voči žalovanej vzniká už samotnou existenciou vedenia trestného stíhania. Preto rozhodnutie, ktorým sa priznáva táto náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch, v konkrétnej výške už len deklaruje existenciu tejto zákonom priznanej právnej skutočnosti a nárokov z nej vyplývajúcich. Podľa § 563 OZ, ak čas plnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa potom, čo ho veriteľ o plnenie požiadal. Z uvedeného je preto možné ďalej vyvodiť, že k vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym plynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím 6-mesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods.1 z. č. 514/2003 Z.z. (s týmto záverom sa stotožnil najvyšší súd aj v rozhodnutí sp.zn. 7Cdo/243/2019). Najvyšší súd poukázal, že obdobné závery prijal aj NS v konaní 4Cdo/48/2017, kde je uvedené, že nárok žalobkyne na úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy tiež možno považovať za vyriešenú uzneseniami Najvyššieho súdu SR 2Cdo/48/2010, 2Cdo/155/2011, 7Cdo/253/2013 so záverom, že „štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil podľa § 16 z. č. 514/2013 a márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník zo zodpovednostného vzťahu (§ 489 OZ) dostáva do omeškania, a tak najneskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí 6-mesačnej lehoty, ho postihuje povinnosť zaplatiť poškodenému veriteľovi tiež úroky z omeškania“.

2.8. K rozhodnutiu najvyššieho súdu 7Cdo/100/2017 zo 17.10.2018, kde bolo poukázané na rozhodnutia 6Cdo/185/2011 a 1Co/15/1997 dovolací súd poukázal na to, že pri posudzovaní otázky vzniku omeškania pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, nie sú rozhodnutia sp.zn. 6Cdo/185/2011 a 1Co/15/1997 vo vzťahu k nastolenému právnemu posúdeniu priliehavé pre odlišnosť nielen skutkových okolností, ale predovšetkým právnych otázok v nich riešených. V rozhodnutí z 24.6.1998 1Co/15/1997 (R 45/2000), v ktorom sa súdy zaoberali nesprávnym zásahom do osobnostných práv fyzickej osoby televíznym vysielaním najvyšší súd ustálil, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty z plnenia, sa dlžník dostáva do omeškania. V rozhodnutí zo 4.3.2012 sp.zn. 6Cdo/185/2011 sa najvyšší súd zaoberal otázkou omeškania s tým, že nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal odchyliť od vyššie uvedeného publikovaného záveru. Najvyšší súd uviedol, že nastolená otázka dovolateľom už bola riešená v rozhodnutí 4Cdo/257/2019 tak, že k vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím 6-mesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods.1 z. č. 514/2003 Z.z., pričom uvedený právny záver prijal dovolací súd aj v rozhodnutiach 4Cdo/48/2017 a 7Cdo/243/2019, tento právny záver berie dovolací súd aj v tomto preskúmvanom prípade na zreteľ a prikláňa sa k nemu. Vzhľadom na uvedené dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 22.10.2019 sp.zn. 5Co/78/2019 vo výrokovej časti, ktorou súd v prevyšujúcej časti ohľadne úroku z omeškania vo výške 9,5% ročne zo sumy 15 000 eur od 10.2.2012 až do zaplatenia zmenil.

3. Predmetom odvolacieho konania zostalo príslušenstvo z priznanej pohľadávky.

4. Podľa § 16 ods.4 z. č. 514/2003 Z.z., ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

5. Podľa § 517 ods.1 veta prvá, ods. 2 OZ, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškani. Ak ide o omeškание s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

6. Podľa § 3 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č.87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 1.1.2009, výška úrokov z omeškania je o

osem percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

7.1. Omeškanie sa odvíja od splatnosti dlhu.

7.2. Pri nároku na náhradu škody podľa z. č. 514/2003 Z.z. je pri určovaní splatnosti náhrady škody potrebné vychádzať z § 16 ods.4, podľa ktorého lehota omeškania začína plynúť najskôr dňom oznámenia, že nárok poškodeného nebude uspokojený, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku,

8.1. Žalobca požiadal o predbežné prerokovanie nároku listom zo 5.8.2011. Skutočnosť, že žiadosť bola adresovaná Ministerstvu vnútra SR na účinky podanej žiadosti nemá vplyv. Šesťmesačná zákonom stanovená lehota na prerokovanie žiadosti uplynula 9.2.2012. Uvedené vyplýva z odpovede Ministerstva vnútra SR zo 6.2.2012. K uspokojeniu nároku žalobcu nedošlo a žalovaná sa dňom nasledujúcim po uplynutí šesťmesačnej lehoty, t.j. dňom 10.2.2012 dostala do omeškania s plnením peňažného dlhu.

8.2. Pokiaľ sa teda žalobca domáhal priznania úrokov z omeškania od 10.2.2012, jeho nárok je dôvodný.

9.1. Výšku úrokov z omeškania súd určil podľa § 3 Nar. vlády SR č.87/1995 Z.z..

9.2. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu bola vo výške 1,5 % ročne; po zvýšení o osem perc. bodov výška úrokov z omeškania činí 9,5 % ročne.

10.1. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) o odvolaní žalovanej v časti týkajúcej sa príslušenstva pohľadávky, rozsudok ako vecne správny v časti úroku z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 10.2.2012 do zaplatenia zo sumy 15 000 eur potvrdil podľa § 387 ods.1,2 CSP, lebo odvolací súd sa odôvodnením súdu prvej inštancie v celom rozsahu stotožňuje, na čom nič nemení ani podané odvolanie.

10.2. V prevyšujúcej časti výroku žalobcom uplatneného príslušenstva, odvolací súd tento zmenil podľa § 388 CSP tak, že žalobu zamietol, lebo zistil, že nie sú splnené podmienky na potvrdenie (§ 387 ods.1 CSP) rozsudku v tejto časti výroku, ani na jeho zrušenie (§ 389 ods.1 CSP).

11. Odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal z právneho názoru vysloveného v uznesení NS SR v konaní 8Cdo/191/2020 ako aj z rozhodnutí NS SR 4Cdo/48/2017 a 7Cdo/243/2019, na ktoré odvolací súd v celom rozsahu mutatis mutandis poukazuje a stotožňuje sa s nimi.

12.1. Podľa § 396 ods.1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

12.2. Podľa § 396 ods.2 CSP ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

13. Podľa § 255 ods.1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

14.1. Podľa § 262 ods.1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

14.2. Podľa § 262 ods.2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

15.1. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 262 ods.1 a § 255 ods.1 CSP.

15.2. Žalobca bol plne úspešný v súvislosti s nárokom na nemajetkovú ujmu, preto mu patrí nárok na ich plnú náhradu, keď korekcia uplatnenej výšky bola otázkou právnou, výlučne vecou jeho úvahy a je z hľadiska záveru o dôvodnosti žalobcom uplatneného nároku bez významu. Žalobca je preto v zmysle § 255 ods.1 CSP ohľadne jeho nároku úspešný v rozsahu 100%. O výške bude rozhodnuté samostatným uznesením vydaným vyššou súdnou úradníčkou (§ 262 ods. 2 CSP) po právoplatnosti rozsudku.

16. Žalovaná nebola v odvolacom konaní úspešná, preto žalobcovi bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

17.V dovolacom konaní bola žalovaná úspešná len v časti týkajúcej sa príslušenstva pohľadávky a neúspešná bola v časti dovolania týkajúceho sa nemajetkovej ujmy, preto stranám sporu trovy dovolacieho konania neboli priznané.

18.Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods.2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.